

Romas līgums

Vecumposms:
vidusskola

Metode:
**improvizācijas
teātra tehnika
"Karošu upe"**

Laiks:
**2-4 mācību
stundas**

Mērķis:

skolēnu zināšanu un izpratnes pilnveide par Romas līguma parakstītājvalstīm un līguma vēsturisko nozīmību.

Materiāls ietver:

- metodes aprakstu,
- mācību procesa aprakstu,
- izziņas materiālu kopu tēmas dziļākai izpratnei gan skolotājiem, gan skolēniem.

METODES APRAKSTS

"Karošu upe" – daļēji improvizēta izrāde

"Karošu upe" (*spoon river*) ir improvizācijas teātra tehnika, kurā dažādi tēli, visi nostājušies vienā rindā, stāsta vienu un to pašu stāstu katrs no savas perspektīvas un dara to nejausā secībā, kamēr izstāsta stāstu līdz galam. Nosaukums radies no Edgara Lī Māstera dzejoļu krājuma "Spoon River", kas attēlo dzīvi mazpilsētā no dažādu tās iedzīvotāju perspektīvām. 6 varoņi: Francija, Vācija, Beļģija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande – Romas līguma dalībnieki.

Izrādes struktūra: varoņi stāv uz skatuves rindā. Kāds no skatītājiem stāv viņiem aiz muguras un ik pa laikam uzliek roku uz pleca. Kuram pieliek, tas pakāpjas soli uz priekšu un runā. Kad uzliek roku atkal, viņš aplūst un nostājas atpakaļ vietā. Varoņi nezina secību, kādā runās un cik ilgs laiks runāšanai būs atvēlēts. Tas atkarīgs no stāsta "virzītāja" aizmugurē. Stāsta virzītājs var būt kāds skatītājs, kurš iepriekš šo stāstu un tehniku nezina.

1. posms: ekspozīcija. Katrs varonis iepazīstina ar sevi 1957. gadā – izstāsta visus aspektus, varonim piešķir psihofizioloģiskās īpašības, balss tembru u.c. Var arī fonā rādīt prezentāciju. Brīva vieta izpausmei. Šajā posmā stāsta virzītājs vēl neko nevirza.

2. posms: ekspozīcija. Katrs varonis mazliet izstāsta par aktuālo konkrētajā laikā – kas viņu nodarbina, īsi piemin citus varoņus, paužot attieksmi, īsi ieskicējot attiecību vēsturi vai tml. Kādā secībā tas notiek, atkarīgs no stāsta virzītāja.

3. posms: sarežģījums. Iezīmējas izaicinājums – nepieciešamība vienoties par sadarbību un parakstīt līgumu. Katrs pastāsta par savām interesēm un to, kā izaicinājumus viņu ietekmē. Kādā secībā tas notiek, atkarīgs no stāsta virzītāja.

4. posms: kāpinājums. Dažādas vajadzības – savstarpējās intereses un vēlme vienoties – cīnās. Diskusijas, izskan dažādi viedokļi. Valstis mēģina dažādas stratēģijas, kādam līgumam vajadzētu būt. Kādā secībā tas notiek, atkarīgs no stāsta virzītāja.

5. posms: kulminācija. Ideja negūst visu piekrišanu, līguma parakstīšana ir apdraudēta. Kādā secībā tas notiek, atkarīgs no stāsta virzītāja.

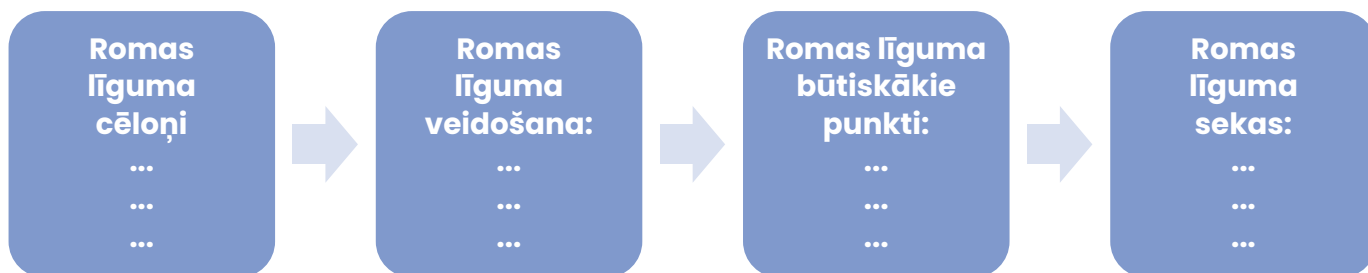
6. posms: atrisinājums. Līgums ir parakstīts. Katra valsts īsi pastāsta, kā tas viņu ietekmē. Cerības un skats nākotnē. Kādā secībā tas notiek, atkarīgs no stāsta virzītāja.

MĀCĪBU PROCESA APRAKSTS

1. Lai sagatavotos izrādei, kurā skolēni var veidot improvizētu stāstu par Romas līgumu, ir nepieciešams iepazīties ar informāciju dažādos izziņas avotos. Lūk, dažas stratēģijas izvēlei, ko skolēni var izmantot izziņas procesā individuāli vai sadarbībā ar klasesbiedriem!

a) Romas līguma dalībnieku portfolio. Skolēni strādā ar daudzveidīgu informāciju, veidojot izvēlētas valsts vizītkarti (4. pielikums).

b) Pārskats par Romas līguma izveidi. Izveido pārskatu par Romas līguma cēloņiem, parakstīšanas procesu un sekām!

c) Romas līguma valstu profils *Instagram*. Izveido katrai Romas līguma dalībvalstij *Instagram* profilu, kurā būtu:

- 9 attēli no 1957. gada (3 sabiedrisku vietu attēli ar īsiem aprakstiem, kur, kas un kāpēc tur notiek; 3 ar Romas līgumu saistītu personību attēli ar īsu viņu biogrāfiju; 3 attēli ar būtiskiem tā laika simboliem ar īsu skaidrojumu, ko tie nozīmē),
- 3 citāti no tā laika politiskajiem un ekonomiskajiem notikumiem.

2. Skolēni iepazīst konkrēto improvizācijas metodi. Izvēlei doti divi uzdevumi.

- Skolēni sastājas rindā, un katrs pieņem kāda radio raidījuma ampuā. Piemēram: “Dienas ziņas”, “Jaunākais mūzikā”, “Kultūras rondo”, “Viss par auto”, “Ķepa uz sirds”, “Ēdam veselīgi”, “Sports” utt. Viens no skolēniem kļūst par radio pārslēdzēju. Skolotājs lūdz iedomāties, ka pasaulē ir noticis kaut kas ārkārtējs un par to runā un spriež visās iespējamajās jomās. Piemēram, kāds ir noticis Mēnesī. Radio pārslēdzējs pārslēdz radio raidījumus pēc savas patikas. Skolēnu uzdevums ir atspoguļot lielo notikumu no sava raidījuma perspektīvas.
- Stāsts pa teikumu. Skolēni sastājas rindā vai aplī un pasaka trīs vārdus, kas jāietver stāstā, ko tūlīt kopā veidos, piemēram, zaļš, Andrejs, benzīntanks. Veidojot stāstu, katrs pasaka tikai vienu teikumu, cenšoties loģiski iekļaut vienu no trim vārdiem. Šajā uzdevumā ir ļoti svarīgi klausīties, ko stāsta citi.

3. Tēlu izstrāde un stāsta veidošana.

Pēc darba ar informācijas avotiem un iesildošajiem uzdevumiem skolēni individuāli, pāros vai grupās detalizēti izstrādā vienas valsts tēlu.

- 1) Iztēlojas, ka šī valsts ir cilvēks, piemēram, Nīderlande, un lieto iztēli, atbildot uz šiem jautājumiem:
 - Kāda bija Nīderlandes bērnība, tas ir, rašanās?
 - Kā Nīderlande izskatās? Ko ģērbj? Piemēram, ja dzīvo ūdeņu tuvumā un lietainā apvidū, tad varbūt ikdienā ņem līdzīti lietussargu un valkā gumijniekus.
 - Kas Nīderlandei garšo? Kas patīk?
 - Kā viņa runā – skaidri, lēni, ar pauzēm?
 - Kā viņa pārvietojas – ātri, lēni, stalti vai uzkumpušu muguru u.tml? Kā skatās uz dzīvi – no augšas, no lejas, sānis, samiegtām acīm u.tml.?
 - Ar ko Nīderlande lepojas?
- 2) Iedzīvina šo tēlu kustībā. Pamēģina runāt, kustēties, rīkoties kā Nīderlande.
- 3) Sarunājas ar citām valstīm, ievērojot izstrādātā tēla pazīmes. Var notikt arī izrādes mēģinājumi, lai skolēni nostiprinātu izpratni par “Karošu upes” tehniku.

4. Izrāde

Vēlams, lai izrāde notiek ar skatītājiem. Tie var būt klasesbiedri, citu klašu skolēni – tas atkarīgs no grupas kopējā lēmuma. Izrādes sākumā vēlams īsi iepazīstināt ar “Karošu upes” principu, bet beigās, ja nepieciešams, izrādes dalībnieki var piebilst kādu svarīgu faktu vai precizēt faktu kļūdu, ja izrādē tā noticis.

5. Refleksija

Pēc izrādes tās dalībnieki atbild uz jautājumiem:

- 1) Kā es šajā izrādē jutos? Vai droši un citu izrādes dalībnieku atbalstīts? Bet varbūt nedroši un cits citu nedzirdējām?
- 2) Kas mums šoreiz izdevās un kas neizdevās? (Uz šo jautājumu var atbildēt gan par visu izrādi kopā, gan par katru no 5 tās kompozīcijas daļām.)
- 3) Vai un kādā mērā mums kopā izdevās izstāstīt stāstu par Romas līgumu?
- 4) Vai stāsts bija interesants un viengabalains?
- 5) Kā man izdevās iejusties tēlā? Vai izmantoju gan ķermeni, gan balsi, gan konkrētus faktus par valsti?
- 6) Kā man izdevās pasniegt faktus par valsti, kurā iejutos? Vai biju sagatavojies? Vai jutos brīvi par to stāstīt?
- 7) Ko es nākamreiz šādā izrādē gribētu uzlabot? Ko tieši es citreiz varētu darīt tāpat un ko citreiz es darītu pilnīgi citādi? Kāpēc?

Pēc izrādes skatītāji atbild uz jautājumiem:

- 1) Kā man izdevās saprast, kas ir Romas līgums, kad un kāpēc tas tika parakstīts un ko tas paredz?
- 2) Par ko šajā izrādē aizdomājos visvairāk?
- 3) Kādi jautājumi palika neatbildēti?

IZZIŅAS MATERIĀLS SKOLOTĀJAM

ROMAS LĪGUMS

Romas līgums jeb Eiropas Ekonomikas kopienas (EEK) dibināšanas līgums tika parakstīts 1957. gada 25. martā, un kopā ar Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu tas stājās spēkā 1958. gada 1. janvārī. Romas līgumu parakstīja (līdz ar to EEK nodibināja) sešas valstis – Beļģija, Vācija, Francija, Itālija, Luksemburga un Nīderlande. Romas līguma galvenais mērķis bija radīt mehānismus, ar kuru palīdzību varētu nostiprināt mieru, demokrātiju un labklājību Eiropā. Romas līgums vairākkārt ticis grozīts, un mūsdienās šo līgumu sauc par Līgumu par Eiropas Savienības darbību.

Romas līguma parakstīšana

Līguma parakstītāji vienojās:

- izveidot pamatus arvien ciešākai savienībai starp Eiropas tautām;
- nodrošināt dalībvalstu ekonomisko un sociālo progresu ar vienotu rīcību;
- uzlabot dalībvalstu iedzīvotāju dzīves un darba apstākļus;
- nodrošināt līdzsvarotu tirdzniecību un godīgu konkurenci;
- samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības starp dažādiem EEK reģioniem;
- pakāpeniski likvidēt starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus;
- ievērot ANO Statūtu principus;
- apvienot resursus, lai saglabātu un stiprinātu mieru un brīvību, un aicināt pievienoties citas Eiropas tautas ar kopīgiem ideāliem.

Rezultāti un ieguvumi no Romas līguma

Kopējais tirgus

- Izveidoja kopējo tirgu ar vienošanos, ka dalībvalstis pakāpeniski saskaņos ekonomisko politiku.
- Izveidoja vienotu ekonomikas zonu ar brīvu konkurenci starp uzņēmumiem.
- Aizliedza ierobežojošas vienošanās un valsts subsīdijas, kas var ietekmēt tirdzniecību un konkurenci starp sešām dalībvalstīm.
- Piemēroja šos noteikumus sešu dalībvalstu aizjūras zemēm un teritorijām, tās iekļaujot muitas savienībā.

Muitas savienība

- Ar līgumu aizliedza kvotas (importa apjoma ierobežojumus) un muitas nodokļus starp dalībvalstīm.

- Izveidoja ārējo tarifu importam no valstīm ārpus EEK, ar ko aizstāja atsevišķu valstu iepriekš noteiktos tarifus.
- Radīja kopēju tirdzniecības politiku, kas tika veidota EEK līmenī, nevis katrā dalībvalstī atsevišķi.

Kopējās politikas

- Ar līgumu izveidoja noteiktas politikas kā dalībvalstu kopējas politikas: lauksaimniecības politiku, tirdzniecības politiku, transporta politiku.
- Pēc 1972. gada izveidoja kopēju rīcību vides, reģionālās, sociālās un rūpniecības jomās.
- Izveidoja Eiropas Sociālo fondu, lai uzlabotu darba ņēmēju darba iespējas un paaugstinātu viņu dzīves līmeni.
- Izveidoja Eiropas Investīciju banku, lai veicinātu EEK ekonomikas izaugsmi, nodrošinot finansējumu ieguldījumiem.

Iestādes

- Tika nodibinātas vairākas galvenās iestādes: Eiropas Savienības Padome, Eiropas Komisija, Eiropas Parlamentārā asambleja (vēlāk Eiropas Parlaments), Eiropas Tiesa.
- Eiropas Savienības Padomei, Eiropas Komisijai un Eiropas Parlamentārajai asamblejai lēmumu pieņemšanas procesā palīdzēja Ekonomikas un sociālo lietu komiteja.

Atsauces:

1. Eiropas Parlaments. (n.d.). *Romas līgums (EEK)*. [Tiešsaistē]. Pieejams: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/lv/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome>
2. EUR-Lex. (n.d.). *Romas līgums (EEK līgums)*. [Tiešsaistē]. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0023>

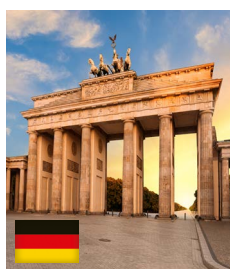

IZZIŅAS MATERIĀLS SKOLĒNAM

Eiropas Savienības darbība tiek balstīta līgumos.

ROMAS LĪGUMS

Romas līgums jeb Eiropas Ekonomikas kopienas (EEK) dibināšanas līgums tika parakstīts 1957. gada 25. martā. Kopā ar Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu tas stājās spēkā 1958. gada 1. janvārī. Romas līgumu parakstīja (līdz ar to EEK nodibināja) sešas valstis – Beļģija, Vācija, Francija, Itālija, Luksemburga un Nīderlande. Romas līguma galvenais mērķis bija radīt mehānismus, ar kuru palīdzību varētu nostiprināt mieru, demokrātiju un labklājību Eiropā. Romas līgums vairākkārt ticis grozīts, un mūsdienās šo līgumu sauc par Līgumu par Eiropas Savienības darbību.

ROMAS LĪGUMA PARAKSTĪŠANA

Līguma parakstītāji vienojās:

- izveidot pamatus arvien ciešākai savienībai starp Eiropas tautām;
- nodrošināt dalībvalstu ekonomisko un sociālo progresu ar vienotu rīcību;
- uzlabot dalībvalstu iedzīvotāju dzīves un darba apstākļus;
- nodrošināt līdzsvarotu tirdzniecību un godīgu konkurenci;
- samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības starp dažādiem EEK reģioniem;
- pakāpeniski likvidēt starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus;
- ievērot ANO Statūtu principus;
- apvienot resursus, lai saglabātu un stiprinātu mieru un brīvību, un aicināt pievienoties citas Eiropas tautas ar kopīgiem ideāliem.

ROMAS LĪGUMA PARAKSTĪŠANA

Līguma parakstītāji vienojās:

- izveidot pamatus arvien ciešākai savienībai starp Eiropas tautām;
- nodrošināt dalībvalstu ekonomisko un sociālo progresu ar vienotu rīcību;
- uzlabot dalībvalstu iedzīvotāju dzīves un darba apstākļus;
- nodrošināt līdzsvarotu tirdzniecību un godīgu konkurenci;
- samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības starp dažādiem EEK reģioniem;
- pakāpeniski likvidēt starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus;
- ievērot ANO Statūtu principus;
- apvienot resursus, lai saglabātu un stiprinātu mieru un brīvību, un aicināt pievienoties citas Eiropas tautas ar kopīgiem ideāliem.

REZULTĀTI UN IEGUVUMI NO ROMAS LĪGUMA

Kopējais tirgus

- Izveidoja kopējo tirgu ar vienošanos, ka dalībvalstis pakāpeniski saskaņos ekonomisko politiku.
- Izveidoja vienotu ekonomikas zonu ar brīvu konkurenci starp uzņēmumiem.
- Aizliedza ierobežojošas vienošanās un valsts subsīdijas, kas var ietekmēt tirdzniecību starp sešām dalībvalstīm.
- Piemēroja šos noteikumus sešu dalībvalstu aizjūras zemēm un teritorijām, tās iekļaujot muitas savienībā.

Muitas savienība

- Ar līgumu aizliedza kvotas (importa apjoma ierobežojumus) un muitas nodokļus starp dalībvalstīm.
- Izveidoja ārējo tarifu importam no valstīm ārpus EEK, ar ko aizstāja atsevišķu valstu iepriekš noteiktos tarifus.
- Radīja kopēju tirdzniecības politiku, kas tika veidota EEK līmenī, nevis katrā dalībvalstī atsevišķi.

Kopējās politikas

- Ar līgumu izveidoja noteiktas politikas kā dalībvalstu kopējas politikas: lauksaimniecības politiku, tirdzniecības politiku, transporta politiku.
- Pēc 1972. gada izveidoja kopēju rīcību vides, reģionālās, sociālās un rūpniecības jomās.
- Izveidoja Eiropas Sociālo fondu, lai uzlabotu darba ņēmēju darba iespējas un paaugstinātu viņu dzīves līmeni.
- Izveidoja Eiropas Investīciju banku, lai veicinātu EEK ekonomikas izaugsmi, nodrošinot finansējumu ieguldījumiem.

Iestādes

- Tika nodibinātas vairākas galvenās iestādes: Eiropas Savienības Padome, Eiropas Komisija, Eiropas Parlamentārā asambleja (vēlāk Eiropas Parlaments), Eiropas Tiesa.
- Eiropas Savienības Padomei, Eiropas Komisijai un Eiropas Parlamentārajai asamblejai lēmumu pieņemšanas procesā palīdzēja Ekonomikas un sociālo lietu komiteja.

Izziņas avoti par Romas līgumu:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0023>

<https://ej.uz/Eiropu-izveidojam-kopa>

Informāciju valsts tēla veidošanai meklējiet internetā.

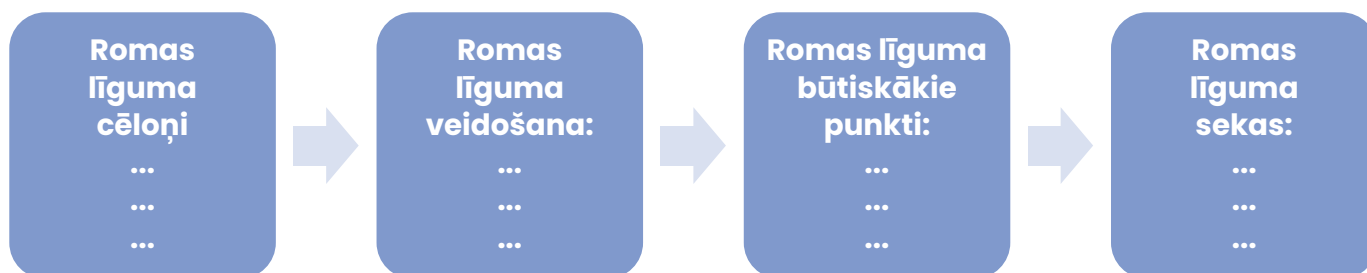
IZZIŅAS MATERIĀLS SKOLĒNAM

STRATĒGIJAS, KĀ PĒTĪT MATERIĀLUS

Lai sagatavotos izrādei, kurā jūs veidosiet improvizētu stāstu par Romas līgumu, ir nepieciešams rūpīgi iepazīties ar informāciju par to. Lūk, dažas stratēģijas, ko vari izmantot individuāli vai sadarbībā ar klasesbiedriem!

a) Romas līguma dalībnieku portfolio. Meklējiet informāciju internetā un, lasot tekstus, skatoties video un klausoties audio, par katru valsti pierakstiet (4. pielikums).

b) Pārskats par Romas līguma izveidi. Izveido pārskatu par Romas līguma cēloņiem, parakstīšanas procesu un sekām!

c) Romas līguma valstu profils *Instagram*. Izveido katrai Romas līguma dalībvalstij *Instagram* profilu, kurā būtu:

- 9 attēli no 1957. gada (3 sabiedrisku vietu attēli ar īsiem aprakstiem, kur, kas un kāpēc tur notiek; 3 ar Romas līgumu saistītu personību attēli ar īsu viņu biogrāfiju; 3 attēli ar būtiskiem tā laika simboliem ar īsu skaidrojumu, ko tie nozīmē),
- 3 citāti no tā laika politiskajiem un ekonomiskajiem notikumiem.

	Francija	Vācija	Beļģija	Itālija	Luksemburga	Nīderlande
Valstij raksturīgi simboli, tēli, kultūrziņmes						
Situācija 1957. gadā: <ul style="list-style-type: none"> • ekonomiskā situācija un intereses, • politiskā situācija un intereses. 						
Loma Romas līguma parakstīšanā						
Sekas, ieguvumi no Romas līguma						
...[pievieno pats]...						
...[pievieno pats]...						
...[pievieno pats]...						